

STOWARZYSZENIE
ŻYDOWSKI INSTYTUT
HISTORYCZNY W POLSCE

**SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE
Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA
ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY W
POLSCE W OKRESIE:
1 STYCZNIA – 31 GRUDNIA 2021.**

Warszawa, 01.04.2022 r

Niniejsze sprawozdanie dotyczy działalności Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce w 2021 roku.

Sprawozdanie obejmuje wszystkie sfery działalności Stowarzyszenia, w tym w szczególności współpracę z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN oraz Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma.

W sprawozdaniu zaprezentowano opisy najważniejszych prac merytorycznych prowadzonych przez SZIH.

Uzupełnieniem niniejszego sprawozdania jest raport z działalności fundraisingowej stanowiący załącznik do niniejszego opracowania.

Dane finansowe dotyczące działalności Stowarzyszenia zostały przedstawione w sprawozdaniu finansowym.

I. Informacje ogólne

1. Zarząd

Zarząd jest statutowym organem zarządczym Stowarzyszenia. Do jego głównych zadań należy kierowanie pracami Stowarzyszenia, w tym w szczególności zarządzanie w sprawach majątkowych Stowarzyszenia oraz reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz. Członkowie Zarządu wybierani są przez Walne Zgromadzenia i działają społecznie.

Do dnia 17 lutego 2022 r. Zarząd Stowarzyszenia działa w składzie wybranym przez Walne Zgromadzenia w dniu 19 maja 2019 r. uchwałą nr 7/2019:

- 1) Piotr Wiślicki — Przewodniczący Zarządu;
- 2) Marian Turski — Wiceprzewodniczący;
- 3) Marek Nowakowski — Skarbnik;
- 4) Joanna Fikus — Sekretarz Zarządu;
- 5) Kamila Dąbrowska — Członkini Zarządu;
- 6) Zuzanna Hertzberg — Członkini Zarządu;
- 7) Jan Jagielski — Członek Zarządu;
- 8) Maciej Kozłowski — Członek Zarządu;
- 9) Alicja Mroczkowska — Członkini Zarządu;
- 10) Agnieszka Milbrandt — Członkini Zarządu;
- 11) Jolanta Żyndul — Członkini Zarządu.

W dniu 17 lutego 2022 r. zmarł Jan Jagielski. W związku z czym w dniu 31 marca 2021 r. na podstawie §29 ust 3 Statutu Stowarzyszenia z dnia Zarządu Stowarzyszenia uchwałą nr 13/2021 powołał Dariusza Stołę na funkcję Członka Zarządu.

Zarząd w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. odbył łącznie 17 posiedzeń, na którym podjął 55 uchwał.

Członkowie Zarządu w 2021 r. nie pełnili funkcji zarządczych przy jednoczesnym zatrudnieniu w Stowarzyszeniu;

2. Komisja Rewizyjna

Do najważniejszych działań Komisji należy nadzór nad pracami Zarządu Stowarzyszenia, dbanie o przejrzystość finansową, gospodarność i możliwie najlepsze wykorzystanie środków Stowarzyszenia. Komisja Rewizyjna zobowiązana jest do przeprowadzenia co najmniej raz w roku kontroli całokształtu działalności Stowarzyszenia, działalności finansowej i gospodarczej pod względem celowości, rzetelności i gospodarności.

W 2021 r. Komisja Rewizyjna działa w składzie wybranym przez Walne Zgromadzenia w dniu 19 maja 2019 r. uchwałą nr 8/2019. Skład Komisji Rewizyjnej od tego w latach 2019 – 2020 uległ następującym zmianom:

- 1) W dniu 21 października 2019 r. zrezygnował Piotr Rytka Zandberg z funkcji Wiceprzewodniczącego oraz członka Komisji Rewizyjnej;

31

- 2) W dniu 15 grudnia 2020 r. Sławomir Różański złożył rezygnację z funkcji Przewodniczącego oraz Członka Komisji Rewizyjnej.

W dniu 5 stycznia 2021 r. Komisja Rewizyjna na podstawie § 33 pkt 3 statutu z dnia 19 czerwca 2011 r. podjęła uchwałę nr 10/ 2019-2023 dokooptowała tym samym Zbigniewa Sztranca jako członka Zarządu. Na tym samym posiedzeniu wybrała Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego oraz Sekretarza Komisji Rewizyjnej. Tym samym Komisja Rewizyjna od dnia 5 stycznia 2021 r. działała w składzie:

- 1) Maciej Antosik – Przewodniczący;
- 2) Krzysztof Czajka Kalinowski – Wiceprzewodniczący;
- 3) Justyna Kobos – Sekretarz;
- 4) Zbigniew Sztranc – Członek Komisji Rewizyjnej.

3. Sąd koleżeński

Walne Zgromadzenie w dniu 20 czerwca 2021 r. uchwałą 4/2021 powołało Sąd Koleżeński w składzie pięcioosobowym. Jednocześnie zdecydowało uchwałą nr 5/2021 r., że skład osobowy zostanie wybrany przez Członków Stowarzyszenia na następnym Walnym Zgromadzeniu.

4. Walne Zgromadzenie Członków

Walne Zgromadzenie jest najwyższą władzą Stowarzyszenia zrzeszającą wszystkich członków, których na dzień 31 grudnia 2021 r. było 248.

Walne Zgromadzenie zbiera się co najmniej raz do roku na zwyczajnym posiedzeniu sprawozdawczym oraz na cztery lata na posiedzeniu sprawozdawczo-wyborczym lub w każdym czasie na posiedzeniu nadzwyczajnym. W związku z obostrzeniami wynikającymi z Pandemii COVID- 9 Walne Zgromadzenie Członków odbyło się przy zachowaniu wszelkich zaleceń higienicznych dniu 20 czerwca 2021 r. w siedzibie Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Posiedzenie zostało zwołane przez Zarząd uchwałą nr 20/2021 z dnia 22 kwietnia 2021r. W pierwszym terminie, który ustalono, na godz. 11:00 na sali obecnych było 25 członków lub ich pełnomocników, w tym 24 osób uprawnionych do głosowania. Z powodu braku kworum zarządzone wznowienie obrad w drugim terminie tj. o godz. 11:15 tego samego dnia. Po wznowieniu posiedzenia w drugim terminie ponownie przeliczono liczbę członków. Ostatecznie bezpośrednio wzięło w nim udział 45 członków Stowarzyszenia, z których 44 uprawnionych do głosowania. Jednocześnie 26 członków Stowarzyszenia dostarczyło pełnomocnictwa, z których 2 zostały uznane z powodów formalnych za nieważne, a 24 za ważne. W czasie Zebrania zostało przyjęte sprawozdanie merytoryczne i finansowe Stowarzyszenia za rok 2020. Walne Zgromadzenie poddało również pod głosowanie projekt zmian w statucie przyjęty uchwałą Zarządu nr 27/2020 z dnia 31 maja 2020 r. wraz ze zmianą przyjętą uchwałą nr 19/2021 z dnia 22 kwietnia 2021 r.. Walne Zgromadzenie poddało również pod głosowanie wnioski Piotra Rytki o powołanie Sądu Koleżeńskiego. Wniosek został przyjęty przez Walne Zgromadzenie uchwałą nr 4/2020 jednakże wybór członków do Sądu Koleżeńskiego został przesunięty na następne Walne Zgromadzenie.

5. Komisja Grantowa

Komisja Grantowa jest organem powołanym przez Zarząd uchwałą nr 68/2012. Do jej głównych zadań należy coroczne ogłaszanie konkursów na dofinansowanie działań związanych z zachowaniem i utrwalaniem pamięci o historii i kulturze polskich Żydów oraz ich wkładzie w światową cywilizację. Członkowie powoływani są przez Zarząd Stowarzyszenia na 4-letnie kadencje. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele świata nauki i kultury. Do ich zadań należy merytoryczna ocena projektów, które ubiegają się o dofinansowanie. Ponadto Komisja wspiera beneficjentów w realizacji projektów, kontroluje wykorzystanie grantów oraz opiniuje dla Zarządu Stowarzyszenia wnioski o patronaty.

Zgodnie § 2 pkt. 3 Regulaminu Komisji Grantowej Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce z dnia 12 marca 2018 roku przyjętego przez Zarząd Uchwałą nr 27/2018 W dniu 11 czerwca 2019 r. Zarząd Stowarzyszenia uchwałą nr 56/2019 powołał na lata 2019 – 2023 nowy następujący skład Komisji Grantowej następujący skład Komisji Grantowej :

- 1) Joanna Fikus;
- 2) Kamila Dąbrowska;
- 3) Grzegorz Kołacz;
- 4) Artur Markowski.

Nowo wybrana Komisja Grantowa na posiedzeniu w dniu 17 czerwca 2019 r. wybrała ze swego grona Joannę Fikus na funkcję Przewodniczącej Komisji.

6. Komitet Finansowy

Komitet Finansowy ds. Głównego Kapitału Żelaznego Stowarzyszenia jest ciałem doradczym Zarządu funkcjonującym na podstawie §30 pkt. 2-7. Do jego głównych zadań należy wsparcie Zarządu w zarządzaniu Kapitałem Żelaznym Stowarzyszenia, w tym w opracowania struktury (strategii) lokowania określonego kapitału żelaznego, podlegającej akceptacji uchwałą Walnego Zgromadzenia, oraz do przygotowania planu działania w zakresie inwestycji określonego kapitału żelaznego, realizującego przyjętą przez Walne Zgromadzenie strukturę (strategię) lokowania określonego kapitału żelaznego. Zgodnie z §30 pkt.4 Statutu Stowarzyszenie został powołany uchwałą Zarządu nr 44/2021 z dnia 19 października 2021 r. w składzie:

- 1) Robert Koński;
- 2) Andrzej Malec;
- 3) Andrzej Rojek;
- 4) Przemysław Schmidt.

Jednocześnie zgodnie z §30 pkt. 5 Statutu Stowarzyszenie Zarząd wyznaczył Marka Nowakowskiego – Skarbnika Stowarzyszenia jako obserwatora do Komitetu ds. Głównego Kapitału Żelaznego Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce.

Na swym pierwszym posiedzeniu w dniu 18 listopada 2021 Komitet wybrał Przemysława Schmidta na funkcję Przewodniczącego. W toku prac przyjął projekt struktury (strategii) lokowania Głównego Kapitału Żelaznego, który to został przyjęty w dniu 14 grudnia 2021 r. uchwałą Zarządu nr 54/2021.

II. Działalność Statutowa Stowarzyszenia

Działalności statutowa Stowarzyszenia związana jest z trzema głównymi obszarami:

1. Wsparcie działalności programowej Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, przede wszystkim poprzez realizację wspólnych projektów;
2. Wsparcie działalności programowej Żydowskiego Instytutu Historycznego im. E. Ringlebluma, przede wszystkim poprzez realizację wspólnych projektów;
3. Wsparcie projektów innych organizacji lub realizowanych z innymi organizacjami, między innymi poprzez udzielanie dofinansowania projektów poprzez granty przyznawane w ramach Komisji Grantowej

W 2021 r. Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce nie prowadziło odpłatnej działalności statutowej.

1. Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Stowarzyszenie w oparciu o umowę założycielską z 25 stycznia 2005 r. jest jednym z trzech, obok Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Miasta stołecznego warszawy, współzałożycieli Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Obowiązki i prawa Stowarzyszenia wobec Muzeum POLIN reguluje wspomniana umowa założycielska oraz Statut Muzeum POLIN ustanowiony Zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dn. 30 maja 2017 r., opublikowanego w Dzienniku Urzędowym MKiDN w dn. 1 czerwca 2017 r.

- Kolegium Społeczne

Kolegium działa jako zespół doradczy dyrektora Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Zostało powołane w 2015 roku z inicjatywy Stowarzyszenia. W skład Kolegium wchodzi przedstawiciele społeczności żydowskiej oraz organizacji działających na rzecz kultury i historii polskich Żydów. Kolegium to miejsce dyskusji i wymiany doświadczeń. Jest też realizacją marzenia twórców Muzeum o tym, żeby było ono miejscem dialogu, wspólnoty tworzonej przez przedstawicieli środowisk żydowskich. Głównym tematem spotkania w 2021 r. była zbliżająca się 80 rocznica wybuchu powstania w Getcie Warszawskim.

- Projekty Muzeum POLIN realizowane w 2021 roku dzięki wsparciu i współpracy ze Stowarzyszeniem Żydowski Instytut Historyczny w Polsce oraz prywatnymi darczyńcami pozyskiwanymi przez Stowarzyszenie

W styczniu otwarto galerię Dziedzictwo, która jest epilogiem wystawy stałej. Przypomina znaczenie i wartość dorobku polskich Żydów dla światowej kultury i nauki, a jednocześnie pokazuje jego zakorzenienie w żydowskiej tradycji i historii. Galeria przedstawia niezwykle biografie 26 postaci, które reprezentują różne obszary działalności, a ich dorobek jest ważny dla cywilizacji światowej. Wspomniane biografie nie tylko prezentują ich osiągnięcia, ale także stanowią zwierciadła, w których odbijają się burzliwe wydarzenia historyczne. Ta konstelacja bohaterów tworzy zbiorowy portret polskich Żydów w całej jego różnorodności. Wystawie towarzyszy bogaty program wirtualny. W jego ramach powstało wiele filmów edukacyjnych, webinarów, podcastów, spacerów edukacyjnych i innych działań.

W 2021 trwały prace nad pozyskaniem darczyńców dla ostatniej galerii wystawy stałej – Polscy Żydzi na Świecie – która będzie epilogiem 1000-letniej historii polskich Żydów opowiadającym o wpływie kultury polskich Żydów na społeczności Żydów na całym świecie. Dzięki współpracy Muzeum, Stowarzyszenia i biura projektowego WWAA powstały nowe animacje prezentujące niezwykłą przestrzeń galerii i krótki film promocyjny.

Dzięki wsparciu darczyńcy pozyskanego przez Stowarzyszenie we wszystkie projekty muzealne związane z rozwojem wystawy stałej była zaangażowana prof. Barbara Kirshenblatt-Gimblett, główna kuratorka wystawy stałej, stanowisko imienia RONALDA S. LAUDERA. Jest ona kluczową osobą w zespole Muzeum zaangażowaną zarówno w prace nad galerią Dziedzictwo, jak i nad kluczowymi projektami Muzeum.

Stowarzyszenie wsparło zakup, konserwację i digitalizację sześciu prac Wojciecha Weissa, pierwszorzędnego artysty epoki Młodej Polski, nawiązujących do dziedzictwa żydowskiego i żydowskiej historii w Polsce. Obiekty są cennym uzupełnieniem kolekcji Muzeum POLIN, które do tej pory posiadało w swoich zbiorach tylko jedną pracę tego wybitnego artysty. Dzięki wsparciu Stowarzyszenia dokonano również konserwacji zakupionej w 2021 rzeźby Biegnący jelonek Marka Szwarca, która jest cennym uzupełnieniem istniejącej w Muzeum od 2015 kolekcji prac tego twórcy z kręgu awangardowej grupy Jung Jidysz. Wsparcie umożliwiło również ekspozycję tej metaloplastyki w galerii wystawy stałej Na żydowskiej ulicy.

W grudniu wystartował zainicjowany przez Stowarzyszenie i realizowany wspólnie z Muzeum projekt „Zaopiekuj się kolekcją!”, którego celem jest pozyskanie wsparcia finansowego na kolekcję muzealną oraz jednoczesna promocja bogatych zbiorów, których tylko mały procent może być zaprezentowany na wystawie stałej. Więcej o tej inicjatywie można przeczytać na stronie ...

Od czerwca 2020 do marca 2021 roku można było obejrzeć wystawę „Tu Muranów”, która opowiadała o różnych warstwach dziejów warszawskiego osiedla i losach jego mieszkańców, bywalców oraz postaci kojarzonych z dzielnicą – od jego najdawniejszych początków po czasy współczesne, a nawet scenariusze przyszłości. Przed II wojną światową Muranów był domem największej w Europie społeczności żydowskiej. Zagłada bezpowrotnie zniszczyła ten świat. Wystawę „Tu Muranów” odwiedziło ponad 22 tysiące osób. Kuratorką wystawy była Kamila Radecka-Mikulicz, a pomysłodawcą prof. Jacek Leociak.

W czerwcu 2021 została otwarta wystawa „Wilhelm Sasnal: Taki pejzaż” prezentująca twórczość jednego z najwybitniejszych współczesnych polskich artystów. Ekspozycja w Muzeum POLIN, której kuratorem był Adam Szymczyk, była pierwszą indywidualną wystawą artysty w Polsce obejmującą prace powstałe w ciągu ostatnich dwudziestu lat. Wystawa zyskała ogromne uznanie krytyków i publiczności. Do końca jej trwania w styczniu 2022 odwiedziło ją prawie 76 tysięcy osób, co uczyniło ją najpopularniejszą wystawą sztuki w Polsce w roku 2021. Ekspozycji towarzyszył bogaty program wydarzeń online i w Muzeum, w którym wzięło udział prawie 52 tysiące osób.

W 2021 trwały prace przygotowawcze do wystawy czasowej „Od kuchni”, której otwarcie planowane jest na marzec 2022 roku. Wystawa pokaże historię bogatych żydowskich tradycji kulinarnych, z uwzględnieniem kontekstu religii, migracji, a także kontekstów lokalnych. Nawiąże też do współczesności i do tego, jak obecnie Żydzi szukają nowych dróg lub wręcz przeciwnie – swoich korzeni. Jak zawsze wystawie będą towarzyszyć prace współczesnych artystów oraz bogaty program dodatkowych wydarzeń.

4 edycja POLIN Music Festival odbyła się po raz pierwszy w całości online. Podczas 6 koncertów wystąpili Michael Guttman, Alexey Botvinov, Eric Himy, Ewa Leszczyńska, Maria Sławek, Marcin Zdunik, Mischa Kozłowski, kwartet smyczkowy orkiestry Sinfonia Varsovia oraz SONICO – jeden z najbardziej interesujących współczesnych zespołów wykonujących tango argentyńskie. Czwarta edycja festiwalu upamiętniła 25. Rocznicę śmierci Mieczysława Wajnberga oraz 100. Rocznicę urodzin Astora Piazzolli, a także nawiązywała do nowej galerii Muzeum POLIN – Dziedzictwo – poprzez przybliżenie fenomenu twórczości Bronisława Hubermana, Artura Rubinsteina i Henryka Warsa.

Od 2015 roku Muzeum POLIN we współpracy ze Stowarzyszeniem przyznaje Nagrodę POLIN osobom, organizacjom lub instytucjom działającym na rzecz ochrony pamięci o historii polskich Żydów. Laureatem edycji 2021 został Dariusz Popiela, działacz Sądeckiego Sztetla, autor projektu „Ludzie, nie liczby”, w ramach którego upamiętnił na cmentarzach z imienia i nazwiska ponad 5 tysięcy ofiar Zagłady z Krościenka nad Dunajcem, Grybowa, Czarnego Dunajca i Nowego Targu. Zwycięzca konkursu otrzymał nagrodę pieniężną w wysokości 20 tysięcy złotych. Kapituła konkursu przyznała również wyróżnienia, po 10 tysięcy złotych, Urszuli Antosz-Rekuckiej z Mszany Dolnej, Urszuli Rybickiej z Wrocławia oraz Indze Marczyńskiej działającej w Małopolsce i na Podkarpaciu. Urszula Antosz-Rekucka jest liderką dialogu, społeczną opiekunką zabytków, a także założycielką i prezeską Fundacji Sztetl Mszana Dolna, która od lat dba o pamięć o dawnych żydowskich mieszkańcach Mszany Dolnej. Urszula Rybicka to publicystka, recenzentka, edukatorka i prezeska Fundacji Żydoteka. Stworzona przez nią Żydoteka jest jedynym polskim serwisem, który w kompleksowy sposób przedstawia literaturę Żydów. Inga Marczyńska to artystka-plastyczka i edukatorka z Jasła, która dba o miejsca pamięci, edukuje młodzież, prowadzi zajęcia artystyczne dotyczące kultury i tradycji żydowskiej dla dzieci i młodzieży. Dzięki jej zaangażowaniu możliwe stało się przywrócenie pamięci o Sali Korzennik i Racheli Pacher. Po 79 latach dziewczęta z Kołaczyc, zamordowane w 1942 roku podczas likwidacji społeczności żydowskiej Jasła i okolic, zostały pochowane na cmentarzu żydowskim w Tarnowie.

Dowód tożsamości to debiut reżyserski wybitnego pisarza, reportera i fotografa Mikołaja Grynberga, będący autorskim zapisem poruszających rozmów z przedstawicielami różnych pokoleń polskich Żydów. Wywiady pokazują szeroką panoramę postaw i doświadczeń – rozmówcy pochodzą zarówno z wielkich miast, jak i z polskiej prowincji. Przyglądamy się historii ich rodzin oraz indywidualnym losom, ale padają również pytania o teraźniejszość, o antysemityzm. Jak sobie z nim radzą? Czy sobie radzą? Film jest próbą pokazania specyfiki bycia polskim Żydem, często niezrozumiałej dla osób spoza tego kręgu. Dowód tożsamości powstał w wyniku projektu „Kim jesteśmy”, w ramach którego Mikołaj Grynberg stworzył także 10-minutową wersję filmu uzupełniającą ostatnią galerię wystawy stałej Powojnie. Pełnometrażowy dokument został udostępniony szerokiej publiczności na platformie TVN GO i wyemitowany na kanale TVN24.

W projekcie „Śladami lubelskich Żydów” we współpracy z Ośrodkiem „Brama Grodzka – Teatr NN” zostały zorganizowane cykle 5 warsztatów edukacyjnych dla 8 szkół ponadpodstawowych z Lubelszczyzny na temat tradycji i kultury polskich Żydów, ze szczególnym uwzględnieniem historii z regionu. Celem warsztatów było zdobycie przez uczniów wiedzy na temat barwnej i wielokulturowej przeszłości Lubelszczyzny, a także zbudowanie postawy otwartości i ciekawości w stosunku do osób należących do grup mniejszościowych. Dzięki zaangażowaniu i wsparciu darczyńców rodziny Ariav, projekt będzie kontynuowany do 2024 roku.

Misją programu Global Education Outreach Program (GEOP) jest promowanie studiów nad historią i kulturą polskich Żydów na arenie międzynarodowej poprzez wspieranie badań i wymiany naukowej. Tak jak w roku 2020, w 2021 program był z sukcesem realizowany głównie online, co pozwoliło naukowcom z całego świata wziąć udział w oferowanych wydarzeniach.

W dniach 3–7 października 2021 odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „What’s new, what’s next? Innovative methods, new sources and paradigm shifts in Jewish studies”. Wzięło w niej udział 573 uczestników, w tym 151 prelegentów. Dzięki formule online umożliwiono udział w niej nie tylko osobom z Europy, Izraela czy USA, ale również z Indii, Urugwaju czy Rwandy. W ramach jednego z paneli przedstawiciele i darczyńcy wspierający studia polsko-żydowskie dyskutowali o przyszłości dziedziny. W panelu wzięły udział Irene Kronhill-Pletka, Shana Penn i Sally Berkovic, prowadził go Dariusz Stola.

W 2021 odbyło się także 6 spotkań seminarium doktorskiego skupiającego doktorantów z Polski i zagranicą. Odbyły się również interdyscyplinarne warsztaty online, w ramach których zorganizowano specjalne wydarzenia muzyczne dla szerokiej publiczności. Kontynuowano również cykl debat na temat najnowszych książek dotyczących historii Żydów polskich. Prowadzącym dyskusje był prof. Antony Polonsky.

Centrum Informacji Historycznej Muzeum POLIN to miejsce dla osób, które szukają swoich korzeni lub pragną pogłębić wiedzę o historii Żydów ze swojej miejscowości. Doświadczeni pracownicy centrum pomagają przeprowadzić badania genealogiczne i kwerendy źródłowe, informują, jak dbać o dziedzictwo materialne Żydów, służą wskazówkami historycznymi.

Przeniesienie znacznej części funkcjonowania instytucji kultury do świata wirtualnego skutkuje tym, że coraz trudniej jest się przebić z ofertą do odbiorcy. W związku z tym Stowarzyszenie przeznaczyło środki finansowe na promocję Muzeum POLIN w Internecie. Szeroko zakrojone kampanie promocyjne oraz pozycjonowanie Muzeum POLIN w najpopularniejszej wyszukiwarce internetowej pozwoliło nam dotrzeć do setek tysięcy nowych odbiorców, do których trudno byłoby dotrzeć innymi metodami.

2. Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma

Celem Programu Oneg Szabat jest kontynuowanie misji pomysłodawcy i twórców Archiwum Ringelbluma. W 2021 roku skupialiśmy się przede wszystkim na rozwijaniu naszej już rozbudowanej sieci odbiorców programu i szukaniu nowych dróg udostępniania zasobów.

Realizujemy dzieło zachowania i upowszechnienia Archiwum Ringelbluma w ramach prowadzonych w Instytucie prac badawczych, archiwizacyjnych i konserwatorskich, a także działalności wystawienniczej i edukacyjnej. Zajmujemy się tłumaczeniem pełnej edycji Archiwum Ringelbluma, organizacją wydarzeń kulturalnych, udostępnieniem w Internecie dokumentów i opracowań poświęconych twórcom Podziemnego Archiwum Getta Warszawy.

- Projekty Żydowskiego Instytutu Historycznego im. E. Ringelbluma realizowane w 2021 roku dzięki wsparciu i współpracy ze Stowarzyszeniem Żydowski Instytut Historyczny w Polsce oraz prywatnymi darczyńcami pozyskiwanymi przez Stowarzyszenie

W ubiegłym roku dwa kolejne tomy Archiwum Ringelbluma zostały przetłumaczone na język angielski: *Children – clandestine education in the Warsaw Ghetto* oraz *The last stage of resettlement is death: Pomiechówek, Chełmno on the Ner, Treblinka*. Prace nad następnymi tłumaczeniami są w toku.

W 2021 roku w Żydowskim Instytucie Historycznym powstała szczególna przestrzeń magazynu zbiorów specjalnych, dzięki której materiały zebrane przez grupę Oneg Szabat są chronione lepiej niż kiedykolwiek wcześniej – repozytorium Archiwum Ringelbluma. Wszystkie dokumenty są teraz przechowywane zgodnie z najwyższymi światowymi standardami bezpieczeństwa w specjalnie zaprojektowanym skarbcu.

Z powodu trwającej pandemii COVID-19, najważniejsze działania w ramach programu odbywały się w Internecie. Udostępnianie prac grupy Oneg Szabat było możliwe przede wszystkim dzięki portalowi Delet, którego zasób ciągle się powiększa – nieprzerwanie trwają prace nad digitalizacją materiałów z kolekcji ŻIH. Równie ważne dla upowszechniania misji i zasobów Archiwum Ringelbluma było budowanie i rozwijanie społeczności internetowej wokół Programu oraz nagranie kolejnego odcinka podcastu, którego bohaterką jest Rachela Auerbach.

Instytut rozwijał także wieloletni projekt interdyscyplinarny – opracowanie wirtualnej encyklopedii getta warszawskiego. Po ukończeniu prac, w które zaangażowani są wybitni badacze tematu, cała encyklopedia znajdzie się na portalu internetowym powiązanim z Delet.

Aby wyjść naprzeciw osobom odwiedzającym wystawę stałą „Czego nie mogliśmy wykrzyczeć światu” w czasie pandemii COVID-19, uruchomiony został towarzyszący jej audio przewodnik „Explaint”. Z jego pomocą zwiedzający mogą zapoznać się historią grupy Oneg Szabat i stworzonymi przez jej członków świadectwami, które dają wgląd w losy polskich Żydów w czasie II wojny światowej. Prowadzone były również szkolenia dla przewodników miejskich w oparciu o audio przewodnik.

Program wypożyczeni obiektów z Instytutu obejmuje wiele obiektów należących do Stowarzyszenia, a będących w depozycie Instytutu udostępnionych zagranicznym instytucjom: jedna ze skrzynek, w których ukryta była pierwsza część Archiwum Ringelbluma, znajduje się obecnie na wystawie w Imperial War Museum w Londynie. Przedmioty będą eksponowane na wystawie stałej muzeum do stycznia 2023. Po raz kolejny wypożyczyliśmy do The Zekelman Holocaust Memorial Center w Farmington Hills pod Detroit (USA) pięć przedmiotów z getta łódzkiego – trafią one na ekspozycję „Dziewczyna z pamiętnika. W poszukiwaniu Rywki z łódzkiego getta” przygotowaną przez Muzeum Galicji w Krakowie (jest to już trzecie wypożyczenie do USA w ramach tej samej wystawy). Wypożyczono także do Muzeum Narodowego im A. Szeptyckiego we Lwowie (Ukraina) trzy dzieła Marka Włodarskiego na wystawę pt. „Henryk Streng / Marek Włodarski i modernizm żydowsko-polski” organizowaną przez Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie.

W Monachium przygotowana jest pierwsza wystawa podróżująca poświęcona Oneg Szabat. Obecnie trwają prace nad scenariuszem oraz wyborem eksponatów, które zostaną wypożyczone do NS-Dokumentationszentrum München na czas wystawy.

Mimo pandemii, Dział Genealogii Żydowskiego Instytutu Historycznego nieustająco pomagał zainteresowanym osobom badać ich żydowskie korzenie w Polsce. Z powodu obostrzeń utrudniających odwiedzanie działu większość spraw rozwiązywaliśmy drogą elektroniczną, co nie wpłynęło jednak na skuteczność naszych badaczy. Dzięki wieloletniemu doświadczeniu oraz dostępowi do zbiorów Stowarzyszenia zdeponowanych w Instytucie pracownicy działu odtwarzają zaginione fragmenty historii rodzinnych, pomagają odnaleźć ślady obecności najbliższych, a także połączyć krewnych żyjących dzisiaj w różnych częściach świata.

10

3. Współpraca z innymi organizacjami w tym dofinansowanie projektów w ramach Komisji Grantowej

- Wsparcie projektów realizowanych z innymi organizacjami

9 kwietnia 2021, w 78. rocznicę powstania w getcie warszawskim, odsłoniliśmy Upamiętnienie Archiwum Ringelbluma przy ul. Nowolipki 28, dawnej 68 – miejscu zakopania i odnalezienia I części Podziemnego Archiwum Getta Warszawskiego – Archiwum Ringelbluma. Upamiętnienie autorstwa Łukasza Mieszkowskiego i Marcina Urbanka powstało dzięki współpracy Społecznego Komitetu Budowy Upamiętnienia Archiwum Ringelbluma, Stacji Muranów i Stowarzyszenia, które na zaproszenie partnerów w latach 2020–2021 zebrało środki wśród ponad 40 darczyńców z Polski i zagranicy oraz prowadziło budowę.

Podczas nadzorowanej przez zespół archeologów budowy Upamiętnienia znaleźliśmy wiele obiektów z dawnej Dzielnicy Północnej – fragmenty talerzy, sztucze, szkło. Wszystkie obiekty zabezpieczyliśmy i przekazaliśmy Żydowskiemu Instytutowi Historycznemu. Zostaną one wyeksponowane w specjalnie na ten cel wybudowanej gablocie w repozytorium Archiwum Ringelbluma w Żydowskim Instytucie Historycznym.

W 2021 zakończyliśmy także proces projektowania symbolicznego grobu członków grupy Oneg Szabat na cmentarzu na Okopowej. Z liczącej kilkadziesiąt osób grupy przeżyła tylko trójka. Symbolicznym grobem, autorstwa kolektynu Senna, chcemy oddać hołd bohaterom Oneg Szabat, których miejsce pochówku nie jest znane. Budowa grobu jest zaplanowana na 2022 rok.

Stowarzyszenie Żydów Kombatantów i Poszkodowanych w II wojnie światowej jest organizacją żydowską skupiającą najstarsze pokolenie Żydów – tych, którzy ocaleli z Zagłady. Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce od wielu lat wspiera finansowo bieżące funkcjonowanie tej organizacji. W 2021 roku podpisaliśmy umowę, na mocy której Stowarzyszenie zostało partnerem przy organizacji wręczania Medalu „Powstanie w Getcie Warszawskim” – honorowego odznaczenia dla osób zasłużonych dla dialogu polsko-żydowskiego oraz zaangażowanych w upamiętnianie historii i kultury Żydów polskich.

Z okazji 95 urodzin Mariana Turskiego Stowarzyszenie wspólnie z Wydawnictwem Czarne opublikowało książkę *XI Nie bądź obojętny*. To osobisty zbiór najważniejszych przemówień naszego wiceprzewodniczącego, wygłoszonych między innymi z okazji rocznicy wyzwolenia Auschwitz, likwidacji łódzkiego getta, otwarcia Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN czy Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu na forum UNESCO.

„Zagłada Żydów. Studia i Materiały”, rocznik, t. 17, Centrum Badań nad Zagładą Żydów, Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. Pisma naukowe Centrum Badań nad Zagładą Żydów IFiS PAN zostały w całości poświęcone tematyce związanej z Zagładą. Są adresowane nie tylko do grupy badaczy zajmujących się Holokaustem, lecz także do studentów i wszystkich zainteresowanych tym tematem. W skład redakcji kierowanej przez prof. Dariusza Libionkę i prof. Barbarę Engelking wchodzi wybitni historycy zajmujący się w swojej pracy badawczej zagadnieniem Zagłady.

- Komisja Grantowa Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce

W dniu 4 sierpnia 2021 roku uchwałą nr 39/2021 Zarząd Stowarzyszenia nadał Komisji Grantowej imię Jana Jagielskiego.

W 2021 roku Komisja Grantowa odbyła 5 posiedzeń, na których rozpatrzyła 102 wnioski grantowe, z których 62 było zgłoszonych w ramach pierwszego konkursu grantowego ogłoszonego w dniu: 4 lutego 2021r. oraz 40 – zgłoszonych w drugim naborze ogłoszonym w dniu 6 sierpnia 2021 r. Łączną wartość projektów zgłoszonych do Komisji Grantowej 2.208.735,22 zł, a wnioskowana kwota wsparcia wynosiła 1.151.539,00 zł, Komisja Grantowa przyznała dofinansowanie 50 projektom w łącznej kwocie 250.450,00 zł., których łączna zakładana wartość wyniosła 1.039.394,92 zł.

W 2021 roku Komisja zatwierdziła 39 sprawozdań z realizacji grantów. Grantobiorcy zwrócili łącznie 9.955,36 zł z tytułu niewykorzystania części środków przyznanych w konkursach grantowych.

W wyniku ogłoszenia w dniu 13 marca 2020 r. przez Ministra Zdrowia rozporządzenia wprowadzającego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego, Komisja Grantowa podjęła decyzję o umożliwieniu wszystkim grantobiorcom podpisania aneksów dot. wydłużenia trwania projektów oraz dokonania wszelkich niezbędnych zmian w projekcie aby osiągnąć zamierzone uprzednio cele. Łącznie podpisano aneksy z 8 organizacjami.

Komisja Grantowa wydawała także opinie dla Zarządu m.in. na temat złożonych do Stowarzyszenia wniosków o wsparcie i objęcie patronatem.

Granty przyznane przez Komisję Grantową w 2021 roku

numer wniosku	wnioskodawca	tytuł projektu	Przyznana kwota	wnioskowana kwota	całkowity budżet projektu
KG 2/2021	Towarzystwo Sportowe Iron Man	Leopold Cassirer - nasz człowiek w Gogolinie	3 000,00 zł	5 000,00 zł	13 500,00 zł
KG 5/2021	Fundacja Shalom	19. Międzynarodowe Letnie Seminarium Języka i Kultury Jidysz	5 000,00 zł	10 000,00 zł	74 400,00 zł
KG 7/2021	Fundacja Zapomniane	Punkty Odniesienia - oznakowanie 40 żydowskich grobów wojennych drewnianymi macewami	5 500,00 zł	16 500,00 zł	28 000,00 zł
KG 8/2021	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Radzymin	Szlomo z Radzimina - zapomniana twórczość Shloyme Gilberta	3 000,00 zł	8 400,00 zł	14 200,00 zł
KG 9/2021	Fundacja Banina	Pokaz edukacyjnego spektaklu "Zagłada"	5 000,00 zł	10 650,00 zł	11 650,00 zł
KG 11/2021	Fundacja Spichlerz Kultury	Pardes Festival	6 000,00 zł	6 000,00 zł	18 000,00 zł
KG 13/2021	Stowarzyszenie Gliwicka 66	Inwentaryzacja nagrobków na cmentarzu żydowskim w Tarnowskich Górach - etap 1	4 200,00 zł	6 750,00 zł	7 500,00 zł
KG 17/2021	Stowarzyszenie Miłośników Wojstawic	Oby nigdy nie było łąk, na których giną ludzie - ocalić od zapomnienia	5 300,00 zł	6 080,00 zł	7 600,00 zł
KG 20/2021	Fundacja AntySchematy 2	Ocalić od zapomnienia. Cmentarz żydowski w Ryglicach	5 000,00 zł	8 000,00 zł	8 500,00 zł
KG 21/2021	Fundacja Gszarim	Tłumaczenie księgi pamięci Sokołowa Podlaskiego - etap II	6 000,00 zł	6 000,00 zł	12 000,00 zł
KG 23/2021	Fundacja Rodziny Popielów Centrum	„Ludzie, nie liczby” Nowy Targ	8 000,00 zł	20 000,00 zł	107 500,00 zł
KG 24/2021	Wydawnictwo Poligrafia AD REM	Wydanie popularnonaukowej publikacji Tamary Włodarczyk "Przewodnik po żydowskim Dolnym Śląsku. Region jeleniogórski"	4 000,00 zł	12 050,00 zł	19 250,00 zł

KG 25/2021	Fundacja Zamek Bełżyce	Sztuka dialogu żydowsko- polskiego. Dysputy teologiczne Jakuba Nachmana i Marcina Czechowica	3 000,00 zł	6 700,00 zł	8 700,00 zł
KG 27/2021	Stowarzyszenie im. Jana Karskiego	Rekonstrukcja wielkiej synagogi w Kielcach	4 000,00 zł	7 000,00 zł	9 000,00 zł
KG 30/2021	Fundacja Wspierania Inicjatyw Kulturalnych i Wydawniczych	Wydanie angielskiej wersji książki Joanny Podolskiej "Litzmannstadt Getto. Miejsca. Ludzie. Pamięć"	3 000,00 zł	20 000,00 zł	32 000,00 zł
KG 34/2021	Muzeum Zagłębia w Będzinie	Cmentarz żydowski w Będzinie - cenny zabytek nieruchomości wielokulturowej przeszłości miasta	5 000,00 zł	10 000,00 zł	20 289,92 zł
KG 36/2021	Stowarzyszenie Krotochwile	Nasi sąsiedzi. O żydowskiej historii Kozłmina Wielkopolskiego	3 000,00 zł	7 000,00 zł	8 000,00 zł
KG 38/2021	Chmielnickie Centrum Kultury - Ośrodek Edukacyjno-Muzealny "Świętokrzyski Sztetl" w Chmielniku	Kamień z tablicą upamiętniającą ofiary niemieckiej zbrodni w Suskrajowicach	4 000,00 zł	4 000,00 zł	5 000,00 zł
KG 40/2021	Brama Cukermana	Pamięć Pogranicza	5 000,00 zł	21 600,00 zł	23 600,00 zł
KG 42/2021	Towarzystwo Przyjaciół Janowca nad Wisłą	Wydobyć z niepamięci. Upamiętnienie cmentarza żydowskiego w Janowcu nad Wisłą - I etap	6 000,00 zł	7 000,00 zł	8 000,00 zł
KG 43/2021	Katowice Miasto Ogrodów	My/Wy Katowiccy Żydzi	5 000,00 zł	10 000,00 zł	18 000,00 zł
KG 50/2021	Stowarzyszenie Dzieci Holokaustu w Polsce	Dodanie ekspansywności do strony www.moirodzice.org.pl	6 000,00 zł	6 000,00 zł	6 000,00 zł
KG 56/2021	Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach	VI dni kultury żydowskiej	5 000,00 zł	13 500,00 zł	15 500,00 zł
KG 58/2021	Instytut Mieczysława Wajnberga	Żurawie nad Żelazną	3 000,00 zł	6 000,00 zł	7 000,00 zł

KG 59/2021	Fundacja na rzecz Kultury Walizka	Usłysza Krochmalną - dźwiękowa opowieść o warszawskiej żydowskiej ulicy	4 000,00 zł	9 000,00 zł	10 000,00 zł
KG 60/2021	Fundacja Dokumentacji Cmentarzy Żydowskich	Baza danych z inskrypcji nagrobków cmentarzy żydowskich w Wadowicach, Andrychowie, Milówce i Myślenicach	4 000,00 zł	7 500,00 zł	7 500,00 zł
KG 63/2020	Gmina Jastków	Masza Wronberg - najmłodsza córka młynarza	4 500,00 zł	9 500,00 zł	63 000,00 zł
KG 64/2021	Fundacja Urban Memory	Scenariusz warsztatów i zajęcia pilotażowe o przedwojennej i powojennej społeczności żydowskiej Breslau dla uczniów klas podstawowych we Wrocławiu	5 000,00 zł	9 925,00 zł	10 275,00 zł
KG 65/2021	Fundacja Banina	Edukacja o historii i kulturze Żydów polskich - warsztaty i spektakl	6 350,00 zł	9 400,00 zł	16 300,00 zł
KG 66/2021	Fundacja Ośrodka Karta	Opracowanie i publikacja wspomnień Salomona Ledera z lat 1939-45	5 500,00 zł	7 500,00 zł	53 800,00 zł
KG 67/2021	Gmina Trzemeszno	Inwentaryzacja i oczyszczenie macew oraz uporządkowanie zieleni cmentarza żydowskiego w Trzemesznie	5 000,00 zł	5 000,00 zł	11 500,00 zł
KG 70/2021	Fundacja Dokumentacji Cmentarzy Żydowskich	Baza danych inskrypcji nagrobków cmentarzy żydowskich w Skierniewicach i Łowiczu	2 000,00 zł	2 000,00 zł	2 000,00 zł
KG 74/2021	Fundacja Ochrony Pamięci Ofiar Zagłady w Treblince	Księga Imion Ofiar Obozu Zagłady w Treblince - etap IV	7 000,00 zł	7 000,00 zł	7 000,00 zł
KG 76/2021	Stowarzyszenie Teatr Propozycji "Dialog"	"Pustka i światło - edukacyjna etiuda filmowa o nieistniejących synagogach na Pomorzu Środkowym	5 000,00 zł	6 000,00 zł	8 000,00 zł
KG 77/2021	Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN w Lublinie	Publikacja Izraelita lubelski...	4 000,00 zł	4 000,00 zł	4 000,00 zł
KG 79/2021	Academic Studies Press	1. Ciągłe po kole. Rozmowy z żołnierzami getta warszawskiego 2. Odczytanie Listy. Opowieści o warszawskich powstańcach Żydowskiej Organizacji Bojowej	10 000,00 zł	24 000,00 zł	121 000,00 zł

KG 80/2021	Gmina Brody	Wymiana drewnianego ogrodzenia cmentarza żydowskiego w miejscowości Zasieki	4 500,00 zł	9 000,00 zł	15 000,00 zł
KG 81/2021	Gmina Wyznaniowa Żydowska w Bielsku Białej	Renowacja nagrobków Guttman, Weiss, Kulka na cmentarzu żydowskim w Bielsku Białej	5 000,00 zł	5 000,00 zł	7 000,00 zł
KG 82/2021	Gmina Kcynia	Ocalić pamięć o żydowskiej społeczności Kcyni	3 000,00 zł	6 000,00 zł	9 000,00 zł
KG 83/2021	Fundacja Sztetl Mszana Dolna	Remont pomnika Ofiar Zagłady	7 000,00 zł	10 500,00 zł	21 350,00 zł
KG 84/2021	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Opatowskiej	Lapidarium na cmentarzu żydowskim w Opatowie	6 000,00 zł	9 000,00 zł	9 000,00 zł
KG 85/2021	Klub Szachowy Gryf Szczecin	Wystawa i turniej szachowy	2 000,00 zł	6 000,00 zł	10 000,00 zł
KG 86/2021	Fundacja Tygodnika Powszechnego	"Ukos światła" - wprowadzenie filmu do obiegu	7 000,00 zł	7 000,00 zł	65 000,00 zł
KG 89/2021	Fundacja Performa	"Pamięć miasta - performatywny spacer i performance site specific w przestrzeni miejskiej"	5 000,00 zł	15 000,00 zł	29 200,00 zł
KG 91/2021	Fundacja Sfera Harmonii	Spacerownik Warszawa Wajnberga - tłumaczenia tekstów na angielski i jidysz	8 000,00 zł	8 000,00 zł	9 000,00 zł
KG 93/2021	Fundacja Nobiscum	Czarne nieba. Losy płockich Żydów w latach 1941-1945	5 500,00 zł	5 500,00 zł	5 500,00 zł
KG 96/2021	Polskie Towarzystwo Studiów Żydowskich	organizacja VIII ogólnopolskiej konferencji naukowej PTSŻ	5 000,00 zł	10 180,00 zł	20 180,00 zł
KG 97/2021	Fundacja Pasaże Pamięci	Dzieci tomaszowskiego getta - publikacja	7 000,00 zł	21 500,00 zł	22 500,00 zł
KG 98/2021	Stowarzyszenie Panorama Kultur	Kuczka w Chełmie przy ul. Reformackiej 23	6 000,00 zł	11 000,00 zł	12 500,00 zł
KG 102/2021	Stowarzyszenie Centrum badań Żydowskich	Inwentaryzacja macew dawnego cmentarza żydowskiego w Bełchatowie	5 100,00 zł	5 100,00 zł	6 600,00 zł

Wnioski, którym Komisja Grantowa nie przyznała dofinansowania w ramach konkursów grantowych w 2021 roku:

numer wniosku	wnioskodawca	tytuł projektu	wnioskowana kwota	całkowity budżet projektu
KG 1/2021	Forever Young Books Sp. Z o.o.	Gwiazdy nad Tykocinem. Bezpłatna wędrująca wystawa historyczno-literacka	13 600,00 zł	13 600,00 zł
KG 3/2021	Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Garyela w Gorlicach	Gorlickie ślady pamięci	23 000,00 zł	23 000,00 zł
KG 4/2021	Fundacja Ładowarka	Żyli wśród nas - przewodnik po żydowskim Włocławku	7 870,00 zł	7 870,00 zł
KG 6/2021	Fundacja Ner Tamid - Wieczne Światło	Święta żydowskie - tradycje, zwyczaje, kuchnia	11 400,00 zł	22 400,00 zł
KG 10/2021	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Regiony	nagrania wspomnień	5 000,00 zł	6 000,00 zł
KG 12/2021	ŻIH	Antologia prozy jidysz (XVI-XXI w)	15 000,00 zł	70 300,00 zł
KG 14/2021	Stowarzyszenie Przyjaciół Teatru Otwartego w Gdańsku	Dwa złote księżycy Chagalla - wydarzenia hybrydowe w 80. rocznicę utworzenia Getta Częstochowskiego i w 90. rocznicę urodzin Irit Amiel	10 000,00 zł	43 100,00 zł
KG 15/2021	Staszowskie Towarzystwo Kulturalne	Po drugiej stronie miasta. Staszowskie getto	6 000,00 zł	9 000,00 zł
KG 16/2021	Obecni nieobecni - Currently absent	Obecni nieobecni - Currently absent	20 000,00 zł	35 100,00 zł
KG 18/2021	Fundacja PRO ARTE	Wystawa upamiętniająca wybitnych przedstawicieli Gminy Żydowskiej w powojennym Wrocławiu	5 000,00 zł	20 000,00 zł
KG 19/2021	Fundacja PRO ARTE	Śniadanie izraelskie - piknik w muzeum etnograficznym we Wrocławiu	5 000,00 zł	7 000,00 zł
KG 22/2021	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych "Zróbmy To"	Tablica pamiątkowa przy Cmentarzu Żydowskim w Bolimowie	6 500,00 zł	6 600,00 zł
KG 26/2021	Uniwersytet Trzeciego Wieku Przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof.	Poznajemy historię, kulturę i tragiczne losy naszych tarnobrzeskich Żydów	8 000,00 zł	9 200,00 zł

	Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu			
KG 28/2021	Przedsiębiorstwo wielobranżowe Kontur Michał Staniszek	Upamiętnienie, pochodzącego z Włoszczowy, rabina Salomona Rabinowicza	9 450,00 zł	15 000,00 zł
KG 29/2021	Fundacja Pokolenia Pokoleniom	Dialog z kamieniem	10 000,00 zł	39 600,00 zł
KG 31/2021	Wydawnictwo Taurus Edukacja i Kultura Piotr Strzemieczny	rozszerzone wydanie książki Żydowski ślad Grodziska Mazowieckiego	30 000,00 zł	35 000,00 zł
KG 32/2021	Stowarzyszenie Nowa Kultura i Edukacja	Festiwal Kultury Żydowskiej w Grodzisku Mazowieckim: Golem	20 000,00 zł	40 306,50 zł
KG 33/2021	Stowarzyszenie Koło Przyjaciół Korczakowa im. Jerzego Zgodzinskiego	Zapomniane, ale obecne - ślad kultury żydowskiej w Ośnie Lubuskim	7 445,00 zł	9 745,00 zł
KG 35/2021	Kółko rolnicze w Orli	Co dalej z orlanską synagogą?	8 680,00 zł	21 980,00 zł
KG 37/2021	Biłgorajskie Stowarzyszenie Kulturalne im. I.B.Singera	Upamiętnienie Żydów - ofiar Holokaustu w Rotundzie Zamojskiej - aranżacja celi XVI	15 000,00 zł	20 000,00 zł
KG 39/2021	Willa Wiluszówka - Renata Nagawiecka Zarząd i Administracja Nieruchomości	Druk książki "Sefer Dembic - księga pamięci żydowskiej społeczności Dębicy"	20 000,00 zł	35 000,00 zł
KG 41/2021	Fundacja im. Abrahama Jakuba Sterna	Szlak Abrahama Sterna	30 840,00 zł	53 960,00 zł
KG 44/2021	Fundacja Ari Ari	1300. Żydzi w Kowalu	12 000,00 zł	16 000,00 zł
KG 45/2021	Towarzystwo Przyjaciół Jeleniej Góry	Upamiętnienie jeleniogórskich Żydów	2 500,00 zł	3 500,00 zł
KG 46/2021	Fundacja na rzecz Wielkich Historii	Przeprowadzenie kwerendy źródłowej do projektu edukacyjnego dot. żydowskiej Falenicy	10 000,00 zł	10 000,00 zł
KG 47/2021	Fundacja Polscy Przodkowie	Ocalić od zapomnienia - żydowski Otwock	4 900,00 zł	5 400,00 zł
KG 48/2021	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego	Wydarzenia edukacyjno-kulturalne pod nazwą "Łańcut - tu mieszkali Żydzi"	10 000,00 zł	20 500,00 zł
KG 49/2021	Fundacja Niezapomniane	Wojenne losy koluszkowskich Żydów	4 000,00 zł	4 000,00 zł
KG 51/2021	Dariusz Kuczera Seabiscuit	Realizacja filmu dokumentalnego Prezent	10 000,00 zł	25 000,00 zł

KG 52/2021	Fundacja Lokalna Akcja Specjalna	Cmentarz żydowski w Grodzisku Mazowieckim	9 175,00 zł	18 499,80 zł
KG 53/2021	Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów	Mordechaj Gebirtig - bard z krakowskiego Kazimierza	21 800,00 zł	23 800,00 zł
KG 54/2021	Stowarzyszenie Kastor - Inicjatywa dla Rozwoju	Żydowskie opowieści - słowo-muzyczne pocztówki z Wołomina	15 500,00 zł	16 500,00 zł
KG 55/2021	Fundacja 4 Piętra	wydanie książki Żydowski Chełm. Ludzie. Miejsca. Pamięć	26 000,00 zł	28 000,00 zł
KG 57/2021	Wielkopolskie Stowarzyszenie na rzecz ratowania pamięci Frydhofer	Konińska Księga Pamięci	6 900,00 zł	8 100,00 zł
KG 61/2021	Muzeum Regionalne w Pińczowie	Wystawa - Krzesło Eliasza z pińczowskiej synagogi	9 150,00 zł	9 150,00 zł
KG 62/2021	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Gdański	Śladami gdańskich Żydów, historia i kultura judaizmu na Pomorzu	9 694,00 zł	12 114,00 zł
KG 68/2021	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Bez Lilac: Podróż w czasie, poprzez naturę, w post pamięć	14 000,00 zł	159 700,00 zł
KG 69/2021	Miejski Dom Kultury Bielsko	Bielitz - miasto trzech kultur	9 000,00 zł	14 500,00 zł
KG 71/2021	Fundacja Formy Wspólne	Podniebne Archiwum Cmentarza Żydowskiego na Bródnie	7 000,00 zł	7 000,00 zł
KG72/2021	Fundacja Oczami Brata	Śladami historii Żydów polskich - Gra Miejska	9 000,00 zł	9 000,00 zł
KG 73/2021	Stowarzyszenie Instytut Młodzieżowy	Pamiętamy - Inwentaryzacja cmentarza żydowskiego w Elblągu oraz przygotowanie projektu upamiętnienia Żydów elbląskich	4 500,00 zł	4 500,00 zł
KG 75/2021	Fundacja Patria Nostra	Konkurs Historyczny Patria Nostra - emisja prac o historii Żydów na telebimach	20 000,00 zł	22 000,00 zł
KG 78/2021	Mirafiori Anna Michałowska	Oczami Basi, zanim grom spadł z jasnego nieba i chwile po nim...	15 000,00 zł	20 000,00 zł
KG 87/2021	Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalnych	Weinberg (Un)discovered	20 000,00 zł	20 615,00 zł
KG 88/2021	Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej im. Alfa Kowalskiego	Promocja publikacji "Żydzi w Międzyrzeczu"	5 000,00 zł	5 000,00 zł
KG 90/2021	Muzeum w Chrzanowie	Druk publikacji "Ta macewa jest świadectwem..."	12 300,00 zł	12 300,00 zł
KG 92/2021	Kolorowo	Szlakiem dziedzictwa Żydów łódzkich	43 400,00 zł	45 700,00 zł

KG 94/2021	Muzeum regionalne w Pińczowie	Wystawa "Krzeseł Eliasza z pińczowskiej synagogi"	9 150,00 zł	9 150,00 zł
KG 95/2021	Stowarzyszenie im. I. Ślipki	Opracowanie, skład i wydanie książki pt. Warta - historia "nieznana"	7 200,00 zł	8 000,00 zł
KG 99/2021	Art City	Nachum Sternheim - zapomniana legenda	35 000,00 zł	45 000,00 zł
KG 100/2021	Miejsko-gminny Ośrodek kultury w Janikowie	Meeting z Kulturą Żydowską	9 250,00 zł	11 050,00 zł
KG 101/2021	Nadbużańskie Stowarzyszenie Oświatowo-Ekologiczne Mężenin	The House of ashes	28 500,00 zł	31 500,00 zł

Sprawozdania zatwierdzone przez Komisję Grantową w 2021 roku:

Numer wniosku	Grantobiorca	Tytuł projektu	Data akceptacji sprawozdania
33 / 2019	Fundacja Dokumentacji Cmentarzy Żydowskich	Baza danych z inskrypcji nagrobków cmentarzy żydowskich w Gliwicach (stary cmentarz) i Żorach	25.03.2021
36 / 2019	Miejska Biblioteka Publiczna im. Józefy Bergelówny w Dobczycach	Wydanie książki "Świece zgasła wojna. Historia społeczności żydowskiej w Dobczycach"	03.02.2021
38 / 2019	Fundacja NADAYE	Lecznicze Rośliny Płaszowa - Alternatywny spacer edukacyjny po terenie byłego obozu KL Płaszów	02.11.2021
41 / 2019	Zespół Szkół im. Gen. Władysława Andersa w Częstochowie	poznanie historii częstochowskich obywateli pochodzenia żydowskiego oraz Holokaustu	03.02.2021
52 / 2019	Stowarzyszenie na rzecz ratowania cmentarza żydowskiego w Zabrze "ZACHOR"	Lekcja (nie) obecności. Dziedzictwo Żydów zabrzańskich	03.02.2021
01 / 2020	Fundacja ARI ARI	Cmentarz żydowski w Skępem - inwentaryzacja i upamiętnienie	03.02.2021
6 / 2020	Stowarzyszenie Krotchwile	Ostatni Żyd. O Nathanie Mościewicz	25.03.2021

20

07 / 2020	Stowarzyszenie Living Space Theatre	Realizacja interaktywnego spektaklu o historiach łódzkich Żydów.	03.08.2021
12 / 2020	Towarzystwo WIĘŻ	wydanie książki Krzysztofa Bielawskiego "Zagłada cmentarzy żydowskich"	25.03.2021
18 / 2020	Fundacja PRO ARTE 2002	śniadanie izraelskie w ramach XXII Festiwalu Kultury Żydowskiej SIMCHA	03.02.2021
19 / 2020	Fundacja Nomina Rosae Ogród Kultury Dawnej	Wystawa "Tałesy, kapoty, załóżki"	03.02.2021
25 / 2020	Fundacja Kamera Dawida WJFF.pl	18. warszawski festiwal filmów o tematyce żydowskiej	03.02.2021
35 / 2020	Towarzystwo Studiów Żydowskich	Judaica	03.08.2021
44 / 2020	Stowarzyszenie im. Ireneusza Ślipka na rzecz dialogu polsko-żydowskiego w Warcie	Śladami Żydów w Warcie	02.11.2021
46 / 2020	Stowarzyszenie "Przede wszystkim Ziębice"	Szlakiem Ziębickich Żydów	30.12.2021
47 / 2020	Gmina Pszczyna	Renowacja nagrobka Chilusa Mendelssohna	03.08.2021
50 / 2020	Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi	Renowacja kufra rodziny Schwarz	03.08.2021
51 / 2020	Komitet Opieki nad zabytkami kultury żydowskiej w Tarnowie	oznakowanie sektorów cmentarza żydowskiego w Tarnowie	03.08.2021
52 / 2020	Fundacja Kultury Zbliżenia	IX festiwal kultury żydowskiej - zbliżenia	30.12.2021
53 / 2020	ORION organizacja społeczna	"Od będzińskiej piwnicy do Broadwayu" - o Esterze Rachel Kamińskiej	30.12.2021
56 / 2020	Miasto Łańcut	renowacja cmentarza w Łańcucie	30.12.2021
62 / 2020	Kulturalny Punkt zapalny	Żydowski ślad w naszym mieście	30.12.2021
64 / 2020	Europejski Instytut Kultury - fundacja	Sefer Falenica - księga pamięci	30.12.2021
65 / 2020	Fundacja ochrony pamięci obozu zagłady w Treblince	Księga Imion ofiar obozu Zagłady w Treblince etap III	03.08.2021
66 / 2020	Stowarzyszenie Poszukiwacze Historii "Wspólna pamięć"	Zapomniane sąsiedztwo - Żydzi	03.08.2021

21

70 / 2020	Fundacja EDM	W Hederze i Szkole Powszechnej	02.11.2021
72 / 2020	Stowarzyszenie Centrum Badań nad Zagładą Żydów	Upamiętnienie ofiar żydowskich	02.11.2021
KG 2/2021	Towarzystwo Sportowe Iron Man	Leopold Cassirer - nasz człowiek w Gogolinie	30.12.2021
KG 5/2021	Fundacja Shalom	19. Międzynarodowe Letnie Seminarium Języka i Kultury Jidysz	30.12.2021
KG 8/2021	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Radzymin	Szlomo z Radzymina - zapomniana twórczość Shloyme Gilberta	30.12.2021
KG 9/2021	Fundacja Banina	Pokaz edukacyjnego spektaklu "Zagłada"	30.12.2021
KG 11/2021	Fundacja Spichlerz Kultury	Pardes Festival	30.12.2021
KG 13/2021	Stowarzyszenie Gliwicka 66	Inwentaryzacja nagrobków na cmentarzu żydowskim w Tarnowskich Górach - etap 1	30.12.2021
KG 17/2021	Stowarzyszenie Miłośników Wojławic	Oby nigdy nie było łąk, na których giną ludzie - ocalić od zapomnienia	30.12.2021
KG 21/2021	Fundacja Gszarim	Tłumaczenie książki pamięci Sokołowa Podlaskiego - etap II	30.12.2021
KG 23/2021	Fundacja Rodziny Popielów Centrum	Ludzie, nie liczby Nowy Targ	30.12.2021
KG 38/2021	Chmielnickie Centrum Kultury - Ośrodek Edukacyjno-Muzealny "Świętokrzyski Sztetl" w Chmielniku	Kamień z tablicą upamiętniającą ofiary niemieckiej zbrodni w Suskrajowicach	30.12.2021
KG 43/2021	Katowice Miasto Ogrodów	My/Wy Katowiccy Żydzi	02.11.2021
KG 60/2021	Fundacja Dokumentacji Cmentarzy Żydowskich	Baza danych z inskrypcji nagrobków cmentarzy żydowskich w Wadowicach, Andrychowie, Milówce i Myślenicach	02.11.2021

33

Umowy na realizację projektów aneksowane z powodu pandemii COVID-19:

Numer wniosku	Wnioskodawca	Tytuł projektu
40 / 2019	Międzynarodowe stowarzyszenie na rzecz badań nad Sabiną Spielrein	Konferencja międzynarodowa "Sabina Spielrein i wczesne pionierki psychoanalizy" 2-4 kwietnia 2020, Warszawa
33 / 2020	Fundacja LOGTV Films Polska	Realizacja artystycznego wydania Księgi Pamięci Tomaszowa Mazowieckiego
52 / 2020	Fundacja Kultury Zbliżenia	IX festiwal kultury żydowskiej - zbliżenia
67 / 2020	Stowarzyszenie "Stacja Muranów"	Murabelka i inni
69 / 2020	Fundacja OPENHEIM	Z sercem do historii...
KG 25/2021	Fundacja Zamek Bełżyce	Sztuka dialogu żydowsko-polskiego. Dysputy teologiczne Jakuba Nachmana i Marcina Czechowica
KG 38/2021	Chmielnickie Centrum Kultury - Ośrodek Edukacyjno-Muzealny "Świętokrzyski Sztetl" w Chmielniku	Kamień z tablicą upamiętniającą ofiary niemieckiej zbrodni w Suskrajowicach
KG 50/2021	Stowarzyszenie Dzieci Holokaustu w Polsce	Dodanie responsywności do strony www.moirodzice.org.pl

III. Działalność Fundraisingowa

Działalność fundraisingowa Stowarzyszenia stanowi element działalności statutowej organizacji i jest koordynowana przez Dział Rozwoju. Głównym zadaniem tego działu jest pozyskiwanie i utrzymywanie kontaktów z darczyńcami, którzy poprzez współpracę ze Stowarzyszeniem wspierają realizowane wspólnie z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN i Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma. Dodatkowo dział pozyskuje środki na projekty specjalne realizujące działalność statutową Stowarzyszenia.

Dział Rozwoju prowadzi także działalność wydawniczą i promocyjną zarówno na rzecz Stowarzyszenia jak i współpracujących z nim instytucji i organizacji.

Praca działu w 2021 r. odbywała się nadal w cieniu pandemii COVID-19, w związku z czym większość spotkań z darczyńcami odbywała się on-line. Widoczna była jednak pozytywna zmiana w stosunku do roku 2020, z większą liczbą gości specjalnych oraz możliwością realizacji wydarzeń publicznych z drugiej części roku. Ze względu na wciąż obecną sytuację pandemiczną, nie organizowana żadnych wyjazdów fundraisingowych poza Polskę.

Jednym z kluczowych wydarzeń roku było z pewnością podpisanie umowy darowizny na 3 miliony złotych z nowym Znamienity Darczyńcą Muzeum POLIN, Panem Robertem Weredą. Środki te zabezpieczą realizację kluczowych projektów muzealnych w najbliższych latach.

1. Współpraca z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Fundusze na rzecz Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN pozyskane przez Dział Rozwoju w 2021 r.

- otrzymane na konto Stowarzyszenia: 5 733 414 złotych
- otrzymane na konto American Friends of POLIN Museum i wykorzystane przez tą organizację w USA na cele fundraisingowe i promocyjne Muzeum POLIN: około 622 528 złotych

Dodatkowo: Negocjowane w 2021 r. i planowane do realizacji w 2022 r. : ok. 852 883 złotych

Wydarzenia specjalne – obsługa darczyńców:

- wirtualne otwarcie galerii Dziedzictwo – styczeń;
- dwa posiedzenia Rady American Friends of POLIN Museum – czerwiec / listopad;
- otwarcie wystawy Wilhelma Sasnala przy udziale gości VIP – (czerwiec) oraz dwa dodatkowe oprowadzania po wystawie dla darczyńców i potencjalnych darczyńców (lipiec / październik);
- coroczne posiedzenie Rady Darczyńców (online) – lipiec;
- panel z darczyńcami w ramach GEOP-u – październik;
- oficjalne przywitanie nowych Znamienitych Darczyńców Muzeum POLIN – Fundacji Odette i Nimroda S. Ariava – październik;
- pokaz specjalny filmu Mikołaja Grynberga – październik;
- finał konkursu Nagrody POLIN (online) – koordynacja nagrań darczyńców nagrody finansowej – grudzień;

Wydawnictwa, materiały promocyjno-informacyjne, komunikacja:

- koordynacja przygotowania raportu rocznego Stowarzyszenie w dwóch wersjach językowych (polska i angielska);
- koordynacja przygotowania krótkiego filmu promocyjno-fundraisingowego planowanej w Muzeum galerii Polscy Żydzi na świecie;
- koordynacja przygotowania krótkiego filmu promocyjno-fundraisingowego wystawy czasowej na 80' rocznicę Powstania w getcie warszawskim (2023 r.);
- przygotowanie i wysyłka kilkudziesięciu newsletterów anglojęzycznych o programach muzealnych, szczególnie tych dostępnych online, dla odbiorców z zagranicy.

Projekty Specjalne:

- Przygotowanie i instalacja tablicy namingowej Jankilevitsch Foundation i Smołokowski Foundation w ślad za podpisaną wieloletnią umową darowizny
- Aukcja dzieł sztuki na rzecz Muzeum – nawiązanie współpracy z Christie's i DESA; planowana pierwsza aukcja: wiosna 2022
- Przygotowanie specjalnego filmu promocyjno-fundraisingowego o planowanej w Muzeum galerii "Polscy Żydzi na świecie" (G9);
- Przygotowanie specjalnego filmu promocyjno-fundraisingowego o wystawie na 80' rocznicę Powstania w getcie warszawskim;
- Projekt fundraisingowy „Zaopiekuj się kolekcją” – adopcja obiektów z kolekcji muzealnej;
- Wsparcie American Friends of POLIN Museum w przygotowaniu nowej strony internetowej.

2. Współpraca z Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma przy realizacji PROGRAMU ONEG SZABAT

Fundusze na rzecz Żydowskiego Instytutu Historycznego im. E. Ringelbluma pozyskane przez Dział Rozwoju w 2021 r.:

- otrzymane na konto Stowarzyszenia: 1 229 195 złotych

Dodatkowo: Negocjowane w 2021 r. i planowane do realizacji w 2022 r. : ok. 817 000 złotych

Działania prowadzone na rzecz Programu Oneg Szabat:

- Bieżąca komunikacja z ŻIH w ramach Programu, terminowe i szczegółowe składanie sprawozdań w ramach otrzymanych grantów, bieżące aplikowanie do darczyńców;
- Koordynacja wizyt gości specjalnych w ŻIH-u w tym Cherrie Daniels (US Department of State Special Envoy for Holocaust Issues) i Roberty Grossman;
- Współpraca z zespołem ŻIH-u nad programem Oneg Szabat 2.0 - uaktualnionymi założeniami projektu w oparciu o zmiany w Instytucie;
- Wsparcie Działu Operacyjnego w pracach nad repozytorium Archiwum Ringelbluma – przygotowanie i zatwierdzenie tekstu honorowania darczyńców, komunikacja otwarcia.

3. Współpraca z innymi podmiotami w tym w ramach Komisji Grantowej

Fundusze na rzecz grantów i projektów realizowanych we współpracy z innymi podmiotami pozyskane przez Dział Rozwoju w 2021 r.

- otrzymane na konto Stowarzyszenia: 295 049 złotych

Działania prowadzone na rzecz grantów i projektów realizowanych we współpracy z innymi podmiotami:

- Spotkanie online z darczyńcą i przedstawicielami Centrum Badań nad Zagładą Żydów w celu zabezpieczenia potrzeb finansowych Centrum w 2021 roku – styczeń;
- Dokończenie kampanii fundraisingowej oraz inauguracja Upamiętnienia Archiwum Ringelbluma na Muranowie wraz z przygotowaniem filmu o projekcie, który został udostępniony na kanale YouTube Stowarzyszenia i w mediach społecznościowych Stowarzyszenie, Stacji Muranów, ŻIH-u, Muzeum POLIN i wielu innych (ponad 5 tys. wyświetleń) – kwiecień;
- Przygotowanie i realizacja kampanii 1% na rzecz działalności statutowej SŻIH, we współpracy z Muzeum POLIN oraz ŻIH-em.
- Przygotowanie i wysyłka zaproszeń do wsparcia Programu Grantowego SŻIH (konkursy grantowe) do wybranych darczyńców – follow-up w 2022 roku.

Michał Majewski
Dyrektor Operacyjny

Bartosz Dymarek
Dyrektor ds. Rozwoju